

Mika Kortelainen

7.8.2024

Sosiaali- ja terveysministeriö

Lausunto on valmisteltu lausuntopalvelu.fi:ssa

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää lausuntomahdollisuudesta julkisen terveydenhuollon asiakasmaksuihin esitetyistä korotuksista.

Suomessa asiakasmaksujen ja omavastuiden osuus terveydenhuollon rahoituksessa on verrattain suuri, johtuen erityisesti kotihoidon ja lääkkeiden omavastuista. Nyt esitetyt korotukset nostavat edelleen kotitalouksien suoraa rahoitusosuutta terveydenhuollosta. Terveysmenoista koituva maksutaakka suhteessa maksukykyyn on suuri erityisesti pienituloisilla kotitalouksilla. THL:n tekemän vaikutusarvioinnin mukaan edes maksukatto ei täysin suojaisi asiakasta maksukorotuksilta, vaan maksut kasvaisivat arviolta myös 74 prosentilla maksukaton ylittäneistä. Tämä johtuu siitä, että valtaosalla maksukaton ylittäneistä on lyhytaikaisia laitoshoidojaksoja, joista poikkeuksellisesti peritään niin sanottu ylläpitomaksu vielä maksukaton täyttymisen jälkeen.

THL ei kannata merkittäviä korotuksia julkisen terveydenhuollon asiakasmaksuihin. Näkemyksen taustalla on THL:n strategian visio: jotta me kaikki voisimme hyvin. Toimiva ja saavutettava julkinen terveydenhuolto on erityisen tärkeä niille väestöryhmille, kuten työttömille, työmarkkinoiden ulkopuolella oleville, iäkkäille ja monisairaille, jotka eivät ole työterveyshuollon maksuttomien palvelujen piirissä. Viimeaikaiset ja suunnitteilla olevat heikennykset sosiaalietuuksiin kohdentuvat pitkälti samoihin väestöryhmiin. Jos asiakasmaksukorotuksia kuitenkin tehdään, maksukaton tason laskeminen korotusten yhteydessä voisi olla tapa, jolla voitaisiin ainakin osin ehkäistä suurien maksutaakkojen kasvaminen.

Korotukset kohdistuvat erityisesti erikoissairaanhoidon maksuihin, mutta myös perusterveydenhuollon maksuja korotetaan 22,5 prosentilla. Tutkimuskirjallisuuden näkökulmasta korotusten kohdistumista erikoissairaanhoidon hoitoon voidaan pitää perustellumpana kuin korotuksia perusterveydenhuollon maksuihin. Olettamus on, että erikoissairaanhoidossa hoidetaan asiakkaita, joiden kohdalla asiakasmaksu vaikuttaa palvelukäyttöön keskimäärin vähemmän kuin perusterveydenhuollon asiakkailla, jolloin käyttäytymisvaikutusten

Mika Kortelainen

7.8.2024

mahdolliset negatiiviset seuraukset esimerkiksi terveyteen olisivat pienempiä.

Kansainvälisten tutkimusten mukaan erikoissairaanhoidon maksumuutosten vaikutukset palvelujen käyttöön ovat vähäisempiä kuin perusterveydenhuollossa, mutta eräiden tutkimusten mukaan laitoshoitomaksujen muutokset voivat vaikuttaa hoitojaksojen pituuksiin. Kansainvälisen tutkimusnäytön soveltuminen Suomeen on kuitenkin epävarmaa, ja Suomessa ei ole tutkittu erikoissairaanhoidon maksumuutosten vaikutuksia palvelujen käyttöön. On tutkimuksellisesti epäselvää, voiko nyt esitettyjen muutosten vaikutuksia tutkia jälkikäteen uskottavalla havaintoaineistoon perustuvalla tutkimusasetelmalla. On myös tutkimuskirjallisuuden valossa epäselvää, kuinka merkittäviä vaikutuksia palvelukäytön muutoksilla ylipäättään on esimerkiksi terveyteen. Kuten todettua STM:n perustelumistioluonnoksessa, erikoissairaanhoidossa palvelujen käyttö ja maksut jakautuvat pääsääntöisesti perusterveydenhuoltoa tasaisemmin väestön tulojakaumassa.

Korotukset toteutetaan samaan aikaan kuin moniin sosiaalietuuksiin on jo tehty indeksijäädytyksiä ja leikkauksia, jolloin vaikutukset voivat kumuloitua tietyille kotitalouksille. Nämä kumuloituvat vaikutukset olisi syytä huomioida myös tulevaisuuden vaikutusarvioissa.

Pääjohtajan sijainen Piia Aarnisalo

Johtajan sijainen Mikko Peltola

This documents contains 2 pages before this page

Dokumentet inneholder 2 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 2 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 2 sider før denne side

Detta dokument innehåller 2 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmitteckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende